

Foto: Lars Igesund

Rapportering 2023 for

Norsk dalitsolidaritetsnettverk / DSN Norge

”En av Etisk handel Norges styrker er flerpartssamarbeidet.”

Til lesere av rapporten

Etisk handel Norge er et flerpartsinitiativ som gjør det mulig å møte komplekse og utfordrende problemstillinger virksomheter ikke kan takle alene. Den nye åpenhetsloven setter krav til virksomheters aktsomhetsvurderinger i egen virksomhet, i leverandørkjeden og hos forretningsforbindelser.

Aktsomhetsvurderinger blir styrket gjennom interessentdialog. Her spiller våre medlemsorganisasjoner en viktig rolle, både som part i Etisk handel Norges flerpartssamarbeid og som interessent i aktsomhetsvurderingene. Våre medlemsorganisasjoner bidrar med spisskompetanse og ressurser, ved å være pådrivere i rettighetsarbeid og politisk påvirkning, og ved å bidra til å styrke oppslutningen om etisk handel. I tillegg er organisasjonene forpliktet til å følge Etisk handel Norges prinsipperklæring om bærekraftig forretningspraksis (Responsible business conduct).

Organisasjonene i Etisk handel Norge er forskjellige og har dermed også ulikt fokus. For eksempel er arbeidstakerorganisasjoners viktigste mål å styrke fagforeninger og arbeidstakeres rettigheter, og i Etisk handel Norge kan de dele sin kompetanse om dette viktige temaet med andre medlemmer. Frivillige organisasjoner har verdifull kunnskap om lokale forhold og samarbeidspartnere i produsentland og de kan gjennomføre kampanjer for å skape bred oppmerksomhet. Arbeidsgiver- og interesseorganisasjoner kan ta tak i problemstillinger medlemmene har felles og slik initiere prosjekter på vegne av mange Etisk handel Norge-bedrifter.

Denne rapporteringsmalen er laget slik at den skal kunne brukes av alle medlemsorganisasjoner som ikke er omfattet av åpenhetsloven – interesseorganisasjoner, arbeidsgiverorganisasjoner og fagbevegelsen. Den enkelte organisasjons rolle og fokus vil bestemme hvor detaljert de enkelte spørsmål kan besvares.

Heidi Furustøl

Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra:

Maya Sunde Singh, koordinator i Det norske dalit-solidaritetsnettverket

De siste årene har vært dramatiske for menneskerettighetssituasjonen i flere sør-asiatiske land der kastediskriminering er et utbredt problem. Både India, Pakistan, Bangladesh og Sri Lanka er kasteberørte land som går til valgurnene i 2024, i en tid der politisk ustabilitet, økonomisk krise og press mot sivilsamfunn preger nyhetsbildet. Skjebnen til flere hundre millioner mennesker nederst på rangstigen vil stå på spill i året som kommer.

Vi i Det norske dalit-solidaritetsnettverket består av 12 medlemsorganisasjoner som er engasjerte mot kastediskriminering, med særlig fokus på Sør-Asia, en region Norge stadig handler mer med. International Dalit Solidarity Network (IDSN), som vi er en del av, estimerer at kastediskriminering rammer minst 260 millioner mennesker verden over, hovedsakelig i Sør-Asia, men globalt. Ofte henger kasten til mennesker og deres arbeid sammen; daliter – tidligere kalt «kasteløse» eller «urørbare» – har historisk tilhørt arbeid som anses som «skittent», og det er vanlig at arbeidet går i arv mellom generasjoner. Med andre ord er arbeid og kastediskriminering uløselig knyttet, og arbeidslivet er en av arenaene der kastediskriminering framkommer tydeligst.

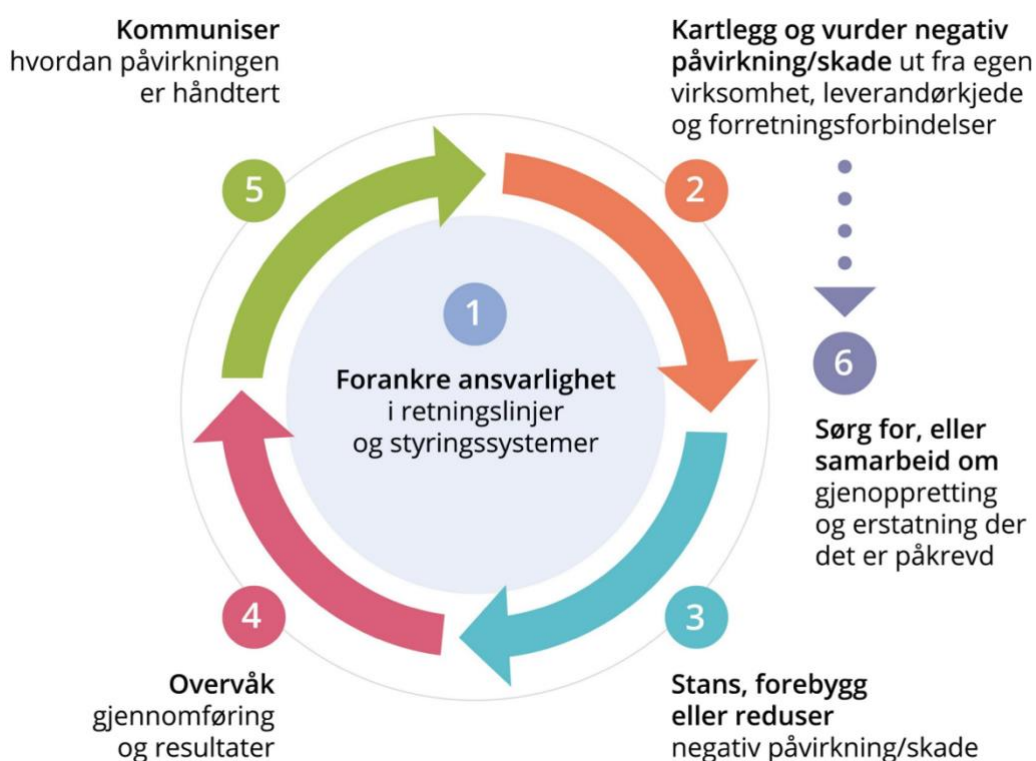
Kastediskriminering forekommer med stor sannsynlighet i næringskjedene til selskaper som operer med internasjonal handel fra land som for eksempel India. Vi i Det norske dalit-solidaritetsnettverket jobber sammen med Etisk Handel for å gjøre norske virksomheter oppmerksomme på at kastediskriminering kan foregå i næringskjeden de handler med, og for å gi kunnskap om og forebygging mot kastediskriminering i handel med land der dette er en risiko.

Et av landene der kastediskrimineringen står sterkest – og som også har flest daliter i verden – er India. Landet har siden 2014 blitt styrt av en hindunasjonalistisk regjering som i stor grad har fokusert på økonomisk vekst og økt handel med omverdenen, samtidig som at de har slått kraftig ned på sivilsamfunnet, som særlig har rammet religiøse minoriteter og daliters rettigheter. I 2024 går over 900 millioner indere til valgurnene for å stemme, i et skjebnesvangert valg for de mest marginaliserte i det indiske samfunnet. I en tid der den indiske økonomien er i vekst og norske bedrifter stadig handler mer med India, er det desto viktigere at norske aktører tar ansvar for å sikre at kastediskriminering ikke skjer i tilknytning til norsk økonomisk aktivitet. Vi i DSN Norge setter stor pris på samarbeidet med Etisk Handel Norge, og vil fortsette arbeidet med å jobbe for anstendige arbeidsforhold for daliter og for ansvarlig næringsliv blant norske bedrifter som handler i kasteberørte land.

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Dokumentasjonskrav

For å sikre kvalitet og fremgang i arbeidet med etisk handel må følgende 3 krav etterleves:

1. Policy for egen virksomhet som reflekterer Etisk handel Norges prinsipperklæring. Minimumskrav er en lenke til prinsipperklæringen på egne nettsider.
2. Rutiner for leverandører og samarbeidspartnere som viser hvordan inngåelse av nye partnerskap utføres.
3. Handlingsplan. Utfylling av punktene i denne rapporten under trinn 4.

Trinn 1: Forankring av ansvarlighet

Om organisasjonen

Organisasjonsnavn:

Norsk dalitsolidaritetsnettverk/DSN Norge

Type organisering:

medlem

Beskrivelse av virksomheten:

Nettverk av tolv norske non-profit-organisasjoner som er engasjert mot kastediskriminering.

Organisasjonens størrelse:

Antall ansatte: 0

Omsetning (NOK): 0

Land som omfattes av prioriterte programmer/prosjekter:

India, Nepal, Pakistan, Bangladesh, Sri Lanka, med globalt fokus.

Kontaktinformasjon for rapporten:

Kontaktperson: Maya Sunde Singh

Tittel: Programrådgiver, Menneskerettighetsfondet / Koordinator DSN Norge

Epost: maya.singh@nhrf.no

Telefon: +47 482 36 455

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2014

Forankring i organisasjonen

Beskriv hvordan etisk handel er forankret i organisasjonen:

Navn og stilling på øverste leder med etisk handel som en del av sitt hovedansvar:

Maya Sunde Singh er koordinator for nettverket. Guro Almås (Den norske kirke) og Kenneth Bo Nielsen (Asianettverket) sitter i DSN Norge sitt arbeidsutvalg sammen med Maya Sunde Singh (Menneskerettighetsfondet). Alle medlemsorganisasjoner har representanter i nettverket.

Strategier og langtidsplaner som omhandler etisk handel, dokumentasjonskrav som følger:

1. Policy for egen virksomhet, sett inn lenke. Minimum lenke til Etisk handel Norges prinsipperklæring:

DSN Norge følger IDSNs strategi: [IDSN-2019-2024-Strategy-Web.pdf](#)

Trinn 2: Kartlegging av risiko

Rutiner for leverandører og samarbeidspartnere

Beskriv hvordan virksomheten innlemmer hensynet til etisk handel når nye leverandører og samarbeidspartnere velges:

DSN Norge er et nettverk og operer ikke som virksomhet med leverandører. DSN Norge jobber mot kastediskriminering gjennom økt fokus og kunnskap, i samarbeid med Etisk Handel gjennom aktiviteter og seminarer.

Oversikt over eksisterende leverandørkjede

Beskriv hva organisasjonen har gjort for å kartlegge risiko for brudd på retningslinjene for etisk handel til de viktigste varer og tjenester som kjøpes inn:

Hvis kartlagt, beskriv de viktigste utfordringene som er identifisert.

Hvilke produsentland som anses å være knyttet til høyest risiko:

Hvilke etiske krav som er mest utsatt for brudd:

Trinn 3: Tiltak for å minimere risiko for brudd på arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljø og dyrevelferd

Har virksomheten i rapporteringsåret gjennomført tiltak for å styrke arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljøhensyn eller antikorrupsjon utenfor Norge?

Ja

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste prosjekter/programmer/tiltak:

DSN Norge jobber med å fremme kunnskap om kastediskriminering og handler i tråd med IDSNs mål om å jobbe mot kastediskriminering globalt.

Styrke oppslutningen om etisk handel

Har virksomheten i rapporteringsåret gjort tiltak for å styrke oppslutningen om etisk handel:

Nei

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste tiltakene:

Tiltak	Beskrivelse

Trinn 4: sette mål, gjennomføring og resultater

Prioriterte aktiviteter/mål i rapporteringsåret

Aktiviteter:

I 2022 samarbeidet nettverket om flere aktiviteter, mens i 2023 hadde DSN Norge mindre kontakt med Etisk Handel. Nåværende koordinator tok over mandatet i juni 2023 fra tidligere koordinator Guro Almås, og fokus i 2023 var å styrke kunnskap internt i nettverket gjennom internskolering av medlemmene, samt opprettelsen av et arbeidsutvalg for å sikre aktivitet framover.

Prioriterte aktiviteter/mål for kommende rapporteringsår

Aktiviteter:

Samarbeid med Etisk Handel vil være et større mål og fokus i 2024. DSN Norge og Etisk Handel har hatt et oppstartsmøte i januar 2024 for å planlegge kommende aktiviteter og samarbeid, og har blant annet ideer til samarbeid rundt mulig kronikk i forkant av valget i India, samt mulig samarbeid rundt seminarer der DSN Norge kan bidra med ekspertise eller invitere inn relevant gjester fra kasteberørte land.

Trinn 5: Kommunikasjon eksternt

Deling av kompetanse og erfaringer

Har organisasjonen i rapporteringsåret delt kunnskap om eller erfaringer med etisk handel med bedrifter eller andre organisasjoner?

Velg ja eller nei

Hvis ja, gi en nærmere beskrivelse

Trinn 6: Varslingskanaler og klagemekanismer

Har virksomheten i sørget for at arbeidstakere i leverandørkjeden og i eventuelle partnerprosjekter har tilgang på fungerende varslingskanaler eller klagemekanismer?

Kontakt:

Maya Sunde Singh

Programrådgiver, Menneskerettighetsfondet/ Koordinator DSN Norge

maya.singh@nhf.no